HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

א] דעל העצים כתיב כי תיבעי לך אליבא דמ"ד א) על בסמוך מאי ה"נ על בסמוך או דלמא על העצים דומיא דעל המזבח מה התם על ממש אף ה"נ על ממש תיקו:

מתני' א הקומץ מיעוטו מעכב את רובו ב] ב עשרון מיעוטו מעכב את רובו ג היין מיעוטו מעכב את רובו ד השמן מיעוטו מעכב את רובו ° ה הסולת והשמן מעכבין זה את זה ו הקומץ והלבונה מעכבין זה את זה: **גמ'** מ"ט אמר קרא 1 מלא קומצו תרי זימני עשרון מיעוטו מעכב את רובו מאי טעמא אמר קרא מסלתה שאם ג) חסרה כל שהוא פסולה היין מיעוטו מעכב את רובו ככה השמן מיעוטו מעכב את רובו דמנחת נסכים ככה ג] ומנחת נדבה אמר קרא ומשמנה שאם חסר כל שהוא פסולה השמן והסולת מעכבין זה את זה מסלתה ומשמנה מגרשה ומשמנה הקומץ והלבונה מעכבין זה את זה על כל לבונתה 2 ואת כל הלבונה אשר על המנחה: **מתני'** שני שעירי יה"כ מעכבין זה את זה ז שני כבשי עצרת מעכבין זה את זה ח ב' חלות מעכבות זו את זו ט שני סדרין מעכבין זה את זה שני בזיכין מעכבין זה את זה הסדרין י והבזיכין מעכבין זה את זה כ ב' מינים שבנזיר ל ג' שבפרה וד' שבתודה מ וד' שבלולב נ וארבע שבמצורע מעכבין זה את זה ס שבעה הזאות שבפרה מעכבות זו את זו ע ז' הזיות שעל בין הבדים שעל הפרכת שעל מזבח הזהב מעכבות זו את זו: **גמ'** שני שעירי יה"כ מעכבין זה את זה חוקה שני כבשי עצרת מעכבין זה את זה הויה שתי חלות הויה שני סדרין חוקה שני בזיכין חוקה הסדרין והבזיכין חוקה שני מינים שבנזיר דכתיב כן יעשה ג' שבפרה חוקה ארבעה שבתודה דאיתקש לנזיר דכתיב 3 על זבח תודת שלמיו ג) ואמר מר שלמיו לרבות שלמי נזיר וארבעה שבמצורע דכתי' 4 זאת תהיה תורת המצורע וד' שבלולב 5 ולקחתם לקיחה תמה אמר רב חנן בר רבא ל"ש אלא שאין לו אבל יש לו אין מעכבין מיתיבי ד' מינין שבלולב ב' מהן עושין פירות וב' מהם אין עושין פירות העושין פירות יהיו זקוקין לשאין עושין ד] ושאין עושין פירות יהיו זקוקין לעושין פירות ואין אדם יוצא ידי חובתו בהן עד שיהו כולן באגודה אחת וכן ד) ישראל בהרצאה עד שיהו כולן באגודה אחת שנאמר 6 הבונה בשמים מעלותיו ואגודתו על ארץ יסדה תנאי היא דתניא פ) לולב בין אגוד בין שאינו אגוד כשר ר' יהודה אומר אגוד כשר שאינו אגוד פסול מאי טעמא דר' יהודה גמר לקיחה לקיחה מאגודת אזוב מה להלן באגודה אף כאן באגודה ורבנן לא גמרי קיחה קיחה כמאן אזלא הא ו) דתניא פ לולב מצוה לאוגדו ואם לא אגדו כשר כמאן אי כרבי יהודה לא אגדו אמאי כשר אי רבנן מאי מצוה לעולם רבנן ומאי מצוה משום 7 זה אלי ואנוהו: שבע הזאות שבפרה מעכבות זו את זו חוקה שבע הזאות שעל בין הבדים ושעל מזבח הזהב ושעל הפרוכת מעכבות זו את זו דיה"כ כתיב חוקה דפר כהן משוח ודפר העלם דבר של ציבור ודשעירי עבודת כוכבים ה] כדתניא ז) 8 ועשה לפר כאשר עשה לפר מה ת"ל לכפול בהזאות

שאם

אלא העצים על המזבח: **אליבא דמ"ד** ו] ה) (על העצים) על בסמוך. בפ' שתי הלחם (לקמן דף נו.) במשנה פליגי ה"נ דכתיב על העצים על בסמוך ז]: **מתני' מיעוטו מעכב את רובו.** שאם חיסר כל שהוא פסול: **היין.** שלישית ההין של איל ורביעית ההין לכבש וחצי ההין לפר וכן השמן בין דמנחת נסכים ט) כשיעור ח] ההין בין בלוג דמנחת נדבה: **גמ' מלא קומצו תרי זימני.** בויקרא חד במנחת נדבה י) וקמץ משם מלא קומצו וחד במנחת סוטה כ) וקמץ הכהן ממנה מלא קומצו חד למצוה וחד לעכב: **שאם חסר כל שהוא פסולה.** ט] דסלתה ל) מריבויא דה"א י] מ) [דריש]: **ככה.** בנסכים יא] (א) ככה יעשה לשור האחד בפרשת שלח לך נ): **מסלתה ומשמנה.** יב] ומשמע שיהו שניהן והדר כתיב נמי מגרשה ומשמנה שיהו שניהן שנה הכתוב לעכב: יג] גרש וסולת חד הוא אלא שגרש במנחת ביכורים ס) וסלת בשאר מנחות: **על כל לבונתה ואת כל הלבונה.** שנה הכתוב לעכב: יד] **מתני'** ע) במעשה יה"כ כתיב חוקה באחרי מות והיתה זאת טו] לחוקת עולם וגו' [ויקרא טז] וחוקה עיכובא: **הוייה.** סלת תהיינה [שם כג]: בלחם הפנים כתיב [שם כד] מאשי ה' חק עולם ואכולהו קאי אסדרים ואבזיכין: **מתני' שתי חלות.** טז] עצרת פ): **שני סדרים.** דלחם הפנים: **שני מינין שבנזיר.** חלות ורקיקין בפרשת נשא צ): **ג' שבפרה אדומה.** עץ ארז ואזוב ושני תולעת יז] ולפורין במצורע ק): **שבע הזאות שבפרה.** והזה אל נכח פני אהל מועד וגו' ר): **שעל בין הבדים.** ביה"כ כדאמרינן במס' יומא (דף נג:): **שעל הפרכת ומזבח הזהב.** בין דיה"כ ש) בין דפר העלם דבר יח] בין דפר כהן משיח בויקרא [ד]: ת) **גמ' כן יעשה.** על תורת נזרו (במדבר ו) עיכובא: **חוקה.** זאת חוקת התורה [שם יט]: **תהיה.** הויא עיכובא: **לקיחה תמה.** ארבעתן כאחד: (ב) יט] **שלמי** א) **נזיר.** ליו"ד קבין ירושלמיות סלת ולרביעית שמן כ] כתודה בפ' התודה (לקמן עח.): **שאין לו.** ד' מינין דלולב מעכבין: **אבל יש לו אין מעכבין.** אפילו לא אגדן כאחד: **שנים מהן עושין פירות.** דאתרוג ותמרים: **יהו זקוקים.** כלומר כולן יהו כאחד: **בהרצאה.** כשהן מתענין אין נענין עד שיהו כולן באגודה אחת צדיקים ורשעים ב) דומיא דעושין ואין עושים פירות: **על הארץ יסדה.** בזמן שאגודתו ביחד אז יסדה: **ועשה לפר כאשר עשה לפר חטאת.** בפר העלם דבר כתיב שיעשו לו כאשר עשה לפר כהן משיח שלמעלה הימנו: **מה ת"ל.** והלא כל מה שפירש לפר כהן משיח פירש לפר העלם דבר: **לכפול בהזיות.** לשנות באזהרת הזאת כא] הדם עליו:

שאם

מסלתה ומשמנה מגרשה ומשמנה. לגבי עיכובא דנפשיה דאם חסר לא בעי שנה הכתוב אבל למעכבין זה את זה בעי שנה הכתוב כדפרישית לעיל (דף יט.) מ"ר:

ארבעה שבמצורע. עץ ארז ואזוב ושני תולעת ג) [ולפורין] אבל מים חיים לא חשיב לפי שהיה מערב בהם הדם כדכתיב (ויקרא יד) וטבל אותם בדם תימה דלא חשיב הזאות דמצורע דמעכבות זו את זו וי"ל דתנא ושייר דהא לא חשיב נמי דפרים ואילים דחג דכתיב בהו (במדבר כט) כמשפט לעכב ואיכא טובא. מ"ר:

ולקחתם לקיחה תמה. י"מ דביום ב' סגי בחד מד' מינים ומברך על נטילת לולב כמו אתרוג דשרי חסר ולא בעינן תמות אלא ביום ראשון כב] ולדבריהם ביום שני תיסגי שיטול האחד בשביל כולם וליתא דבסוף לולב הגזול (סוכה מא:) ובריש לולב וערבה (שם מג.) דרשינן מולקחתם לקיחה לכל אחד ואחד מדכתיב ולקחתם לשון רבים ולא כתיב ולקחת כג] אלא כי היכי דעיקר לקיחה קיימא אכולהו יומי הוא הדין לקיחה תמה כד] דבעי לקיחת ד' מינים אכולהו יומי ולקיחת כל אחד ואחד אבל תמות של עצמן וכן לכם למעוטי שאול וגזול לא בעי אלא ביום ראשון. מ"ר: **לא** שנו אלא שאין לו אבל יש לו אין מעכבין. פי' בהלכות גדולות בהלכות לולב יש לו אין מעכבין דלא תימא עד דמגבה להו בהדי הדדי לא נפיק אלא אי מגבה חד חד לחודיה שפיר דמי דקי"ל לולב אין צריך אגודה מ"ר. ור"ת הגיה בספרו ד) ל"ש פירוש דמעכב' משום תמה אלא שאין לו אבל יש לו תמה הוא אף על פי שלא חיברו באגודה כדאמרי' לקמן דלא דרשי רבנן קיחה קיחה ולר' יהודה דדריש ליה קיחה קיחה דלא הויא תמה אלא א"כ אגדו ה) וכולהו פי' דגמ' אפי' לפי' הלכות גדולות נראה דצריך לאוגדו כדמסיק עליה זה אלי ואנוהו. מ"ר ו):

לא גמרי קיחה קיחה. אע"ג דגמרי קיחה קיחה משדה עפרון בריש קידושין (דף ג.) שאני הכא דהכא אינה מופנה א"נ קיחה קיחה גמרי לקיחה לקיחה לא גמרי. מ"ר:

ועשה כאשר עשה כו'. ברייתא זו מיתנייא בפרק ב"ש [כה] (זבחים לט.) והתם מפרש לה שפיר. מ"ר:

עין משפט נר מצוה

עב א מיי' פי"ג מהל' מעה"ק הלכה יד:
עג ב מיי' פי"ב שם הלכה ה:
עד ג מיי' פ"ב שם הלכה ה:
עה ד ה ו מיי' שם פי"ג הלכה יד:
עו ז ח מיי' פ"ח מהל' תמידין ומוספין הלכה יד:
עז ט י מיי' שם פ"ה הלכה ג:
עח כ מיי' פ"ט מהל' מעשה הקרבנות הלכה כד:
ל [מיי' פ"ג מהל' פרה אדומה הלכה ב]:
עט מ מיי' פ"ז מהל' לולב הלכה ה טור ש"ע א"ח סימן תרנא סעיף יב:
פ נ מיי' פי"א מהלכות טומאת צרעת הלכה א:
פא ס מיי' פ"ד מהל' פרה הלכה ז:
פב ע מיי' פ"ב מהלכות פסוה"מ הלכה ג:
פג פ מיי' פ"ז מהל' לולב הלכה ו טוש"ע א"ח סי' תרנא סעיף א:

◆

תורה אור השלם

1. וְהֱבִיאָהּ אֶל בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים וְקָמַץ מִשָּׁם מְלֹא קֻמְצוֹ מִסָּלְתָּהּ וּמִשַּׁמְנָהּ עַל כָּל לְבֹנָתָהּ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת אַזְכָּרָתָהּ הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַייָ: ויקרא ב ב
2. וְהֵרִים מִמֶּנּוּ בְּקֻמְצוֹ מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת כָּל הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ רֵיחַ נִיחֹחַ אַזְכָּרָתָהּ לַייָ: ויקרא ו ח
3. עַל חַלֹּת לֶחֶם חָמֵץ יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו: ויקרא ז יג
4. זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ וְהוּבָא אֶל הַכֹּהֵן: ויקרא יד ב
5. וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וַעֲנַף עֵץ עָבֹת וְעַרְבֵי נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים: ויקרא כג מ
6. הַבּוֹנֶה בַשָּׁמַיִם מַעֲלוֹתָיו וַאֲגֻדָּתוֹ עַל אֶרֶץ יְסָדָהּ הַקֹּרֵא לְמֵי הַיָּם וַיִּשְׁפְּכֵם עַל פְּנֵי הָאָרֶץ יְיָ שְׁמוֹ: עמוס ט ו
7. עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ: שמות טו ב
8. וְעָשָׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם: ויקרא ד כ

◆

שיטה מקובצת

א] תיבות דעל העצים כתיב נמחק: ב] רובו העשרון: ג] ככה דמנחת: ד] עושין פירות ושאין: ה] ועשה כאשר עשה וכיפר: ו] אליבא דמ"ד על העצים ס"א דמ"ד על בסמוך כדכתיב ועליו מטה מנשה ופלוגתא היא בפרק שתי הלחם גבי בזיכי לבונה אם מסדרן על המערכה של לחם הפנים ממש או בסמוך: ז] בסמוך נ"א אבל על המזבח לא קאמר שכשאתה אומר על העצים אתה מקיים על המזבח כשאתה אומר על המזבח אתה מבטל על העצים ותפיס אותו שמקיים את עצמו ומקיים חבירו: ח] כשיעור היין בין לוג: ט] פסולה מסלתה: י] תיבת דריש ליתא שם: יא] בנסכים כתיב ככה: יב] משמע: יג] מתיבות גרש עד תיבות מנחות ס"א אינו: יד] תיבות מתני' במעשה כו' אסדרים ואבזיכין נמחק מכאן ושייך לקמן אחר תיבת גמ' קודם ד"ה כן יעשה: טו] זאת להם לחוקת: טז] חלות של עצרת: יז] תולעת הס"ד ומה"ד ארבע שבתודה חמץ וחלות ורקיקין ורבוכה בפרק התודה הס"ד ומה"ד ארבע שבמצורע עץ ארז ואזוב ושני תולעת וצפרים הס"ד ומה"ד שבע: יח] דבר של צבור בין דפר כהן משיח כדמפורש בויקרא: יט] לרבות שלמי: כ] שמן שבתודה: כא] באזהרת הזאות בפר העלם דבר הס"ד: כב] ראשון ולא נהירא דלדבריהם: כג] ולקחת ואינו כן דהתם לא מחלקינן בין יו"ט ראשון לשאר ימים: כד] תמה עיין בתוס' ר"פ לולב הגזול: כה] ב"ש (דף מא):

מסורת הש"ס

א) [פסחים סג: לקמן סב. לח. סוטה לז. סנהד' יג:], ב) [לעיל ט:], ג) לקמן עח. לעיל יט., ד) [עיין הגירסא בילקוט פרשה אמור], ה) סוכה יא: לג., ו) שם יא:, ז) [זבחים לט.], ח) נ"ק מ"ז, ט) שהוא כשיעור היין. נ"ק, י) [ויקרא ב], כ) ויקרא ה, ל) מסלתה, מ) נ"ק, נ) [במדבר טו], ס) נ"ל עומר, ע) ס"א נהפך הוא מן במעשה יוה"כ עד שתי חלות וצ"ל אחר המתני' ושם צריך לרשום גמרא, פ) דעצרת הס"ד אח"כ מ"ה ג' שבפרה כו' תולעת הס"ד ואח"כ מה"ד וד' שבמצורע מוסיף ציפרים במצורע הס"ד וכצ"ל. נ"ק, צ) [במדבר ו], ק) ר"ל במצורע איכא לפורים מוסיף על ג' שבפרה, ר) [שם יט], ש) [ויקרא טז], ת) גמ' ד"ה חוקה במעשה יוה"כ אח"כ מ"ה הויה סלת תהיינה אח"כ מ"ה בלחם הפנים כו' ואכולהו קאי כו' אח"כ ד"ה כן יעשה עיכובא אח"כ ד"ה חוקה כו' התורה הס"ד אח"כ ד"ה תהיה הויה עיכובא אח"כ ד"ה לקיחה כו' כאחד הס"ד אח"כ ד"ה שאין לו כו'. נ"ק, א) נ"ל לרבות שלמי, ב) [כריתות ו:], ג) נ"ק, ד) נ"ש דמעכבים משום. נ"ק, ה) נ"א ולכולהו, ו) [וע"ע תוספות סוכה לד: ד"ה שתהא],

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ככה בנסכים כתיב ככה: (ב) ד"ה שלמי נ"ל קודם ד"ה תהיה:

◆

גליון הש"ס

מתני' הסולת והשמן מעכבין. עיין לקמן דף מד ע"ב תוספות ד"ה הסולת:

◆

מוסף רש"י

על בסמוך. כל היכא דכתיב על משמע בסמוך וכו' כמו ועליו מטה מנשה (במדבר ב) (פסחים סג:). **וכן ישראל בהרצאה עד שיהו כולן באגודה אחת.** פי' עושין פירות אלו תלמידי חכמים שהם מבקשים רחמים על בעלי בתים שיגלו מן הפורעניות כדשלחו מתם (עי' חולין צב.) יבעון רחמי אתכלייא דליקיימי עלייא דאי לא עלייא לא מתקיימת אתכלייא, ושאין עושין פירות אלו בעלי בתים שהם צריכים לעשות נחת רוח לחכמים ולתלמידיהן (סדור רש"י סי' רעא, מחז"ו סימן שסד) פי' לולב ואתרוג שעושין פירות מכפרים על בעלי בתים שאינן עושים פירות, והדס וערבה שאין עושין פירות מכפרים על תלמידי חכמים שעושים פירות (מחז"ו שם). **אגוד.** שלשת המינים כאחד (סוכה יא:). **ורבנן לא גמרי קיחה קיחה.** לא למדוה ואין אדם דן גזירה שוה מעצמו אלא א"כ למדו מרבו ורבו מרבו עד משה רבינו, ושמא מקראות הללו לא לדרוש גזירה שוה נכתבו (שם). **זה קלי ואנוהו.** התנאה לפניו במצות, סוכה נאה לולב נאה ציצית נאה (שם). **ועשה כאשר עשה.** בפר העלם דבר כתיב לאחר שפירש בו כל מתנות דמו שנה לכתוב ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת וגו', ומקרא שאינו צריך הוא שהרי כל עבודותיו נתפרשו בפר העלם כמו דפר כהן משיח, חוץ מיותרת הכבד ושתי הכליות שהוא צריך ללמוד מפר כהן משיח האמור למעלה הימנו והא ליכא למימר דלהכי הדר ואקשינהו להא מלתא דהאי קרא כתיב ביה כפרה וכפר עליהם וגו' ואימורין לא מעכבי כפרה, אלא כולה לדרשה וסרסהו על כרחך דלא מצי למימר כדכתיב כאשר עשה לדם הפר דמשמע דמאחרינא יליף דלא חסר מידי דניבעי למילפיה, אלא ועשה כאשר עשה לכפול באזהרת הזאות שלו והכי משמע ועשה לו כאשר כתבתי לך כל עשיותיו ושנה עליהם לעכב שאם חיסר וכו' (זבחים לט.).